

Humanismus a renesance v Čechách

Ptáčníková Ivana

Společensko – historické podmínky

- Renaissance se v českých zemích rozvíjela až v 16. století:
- české země se dlouho vyrovnávaly s odkazem husitské revoluce
- dlouhodobá kulturní a politická izolace
- renesance končí nástupem baroka v době pobělohorské

Praha se stala významným centrem vědy, výtvarného umění, literatury a hudby.

Rudolf II. (vládl 1576-1612)

Italští umělci a vzdělanci v Čechách

- - za Korvína a Jagellonců
- Renesance – módní záležitost mezi českou šlechtou a bohatými měšťany
- Staví zámky, paláce, přestavují hrady (kachlová kamna)
- Krásné zahrady, arkády, sgrafita

Cestování a nový životní styl

- 16. stol. – mladí šlechtici do ciziny na zkušenou
hl. Itálie
- Obliba krásných věcí (porcelán, trofeje..)
- Cizokrajná jídla
- Změny v odívání

Architektura

- snaha vzbudit pocit lidského **sebevědomí**
- přestavba panských sídel na zámky a paláce s arkádami a sgrafitem

letohrádek
Hvězda

Belveder – Pražský
hrad

Schwarzenberský
Palác Praha

Telč – památka UNESCO

Zámek Litomyšl - UNESCO

ČESKÝ KRUMLOV - UNESCO

ZÁMEK HLUBOKÁ

Malířství

- na dvůr Rudolfa II. přicházeli umělci z Itálie, Německa, Holandska
- malují portréty šlechty, zátiší, krajiny plné zvíře

Giuseppe Arcimboldo

- alegorické portréty z rostlin

Sochařství

- drobná plastika z mramoru a bronzu
- portály
- rozvíjí se medailérství

V průběhu let 1625 - 26 vytvořil pro Valdštejnskou zahradu nizozemský sochař **Adriaen de Vries** soubor soch znázorňujících postavy z řecké mytologie

Hudba

- záměční páni pěstovali **zámecké kapely** (např. na dvoře jihočeských Rožmberků nebo kapela císaře Rudolfa II.)
- *členové kapel byli z řad zámeckého služebnictva, tzv. hudebníci v livrejích*
- na repertoáru často **italská hudba**
- význam **nototisku** pro šíření hudby

**Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic
(1564-1621)**

- vzdělaný dvořan, diplomat, válečník a
vyspělý hudební skladatel

Literatura

- MIREK ČEJKA
DUŠAN ŠLOSAR
JANA NECHUTOVÁ
- Gramatika česká
Jana Blahoslava*
- GRAM-
MATICA
- Šelka, od kuleza hanc,
še ortáta, a od kulezi há,
clava filomatka vředěšloch
Ed vředara, a muf od, š. š. š.
porovoběšlena, nemalo v
napravena, upo,
tošširčna.
- MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Literatura

V 2. polovině 16. století dvě linie tvorby

latinský humanismus

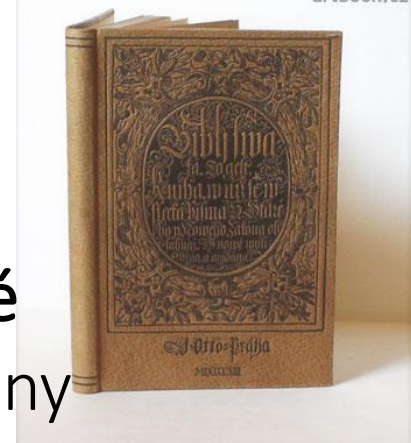
- Jan Blahoslav
- Jan Amos Komenský
(už na poč. baroka)
- Jan Jessenius
(lékař, matematik)

český humanismus

- Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic
- Václav Hájek z Libočan
- Mikuláš Dačický z Heslova
- zábavná próza, tzv. knížky
lidového čtení (*Historie o bratru Janu Palečkovi*)
- tiskařská (vydavatelská) činnost
Jiří Melantrich
Daniel Adam z Veleslavína

Bible kralická

- - vrcholem literární činnosti **Jednoty bratrské**
- - jedná se o šestidílný překlad Bible do češtiny
- - čeština byla v této době vzorem ušlechtilého, čistého a krásného jazyka

1. šestý (1601)
Nového zákona vyšlo i s doprovodným komentářem
v křehké kartě

Jan Blahoslav (1523 Přerov – 1571 Moravský Krumlov)

- český humanistický spisovatel, teolog, historik
- biskup Jednoty bratrské
- pocházel z bohaté bratrské měšťanské rodiny

Dílo

- 1) **Kniha MUZIKA** – učil, jak zpívat a skládat písně.
- 2) **GRAMATIKA ČESKÁ** – vyložil první pravidla zákonitosti české mluvnice.
- 3) **Vydal KANCIONÁL** (zpěvník) s duchovními písněmi.
- 4) Přeložil do mateřštiny Nový zákon z latiny.

Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic

- potomek starobylého českého šlechtického rodu
- na poč. stavovského povstání přestoupil od katolictví k protestanství
- popraven na Staroměstském náměstí v roce 1621

Dílo

cestopis inspirovaný jeho cestou do Jeruzaléma (chtěl navštívit Boží hrob).

Putování aneb Cesta z Království českého do Benátek, odtud po moři do země Svaté, země judské a dále do Egypta

Psal duchovní (mše) a světskou hudbu (skladby se zachovaly ve zlomcích).

Václav Hájek z Libočan

- český kronikář
- spisovatel
- nejprve utrakvistický farář,
později katolický kněz

Dílo

Kronika česká

- psal ji 6 let
- začíná příchodem Čechů (resp. Slovanů) do Čech
a končí roku 1527.
- není příliš spolehlivá
- je poutavá a dramatická
- fakticky nepřesná

